

tes caelorum commovebuntur, et tunc apparebit signum Filii hominis in caelo; et tunc ^a plangent omnes tribus terrae, et videbunt Filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa. Et mittet angelos suos cum tuba et voce magna, et congregabunt electos ejus a quatuor ^b ventis, a summis caelorum usque ad terminos eorum (Matth. xxiv, 29, 30, 31). Paulus quoque apostolus de adventu ^c judicii ita dicit: Ipse autem Dominus in jussu, et in voce archangelis, et in tuba Dei descendet de caelo (I Thessal. iv, 15). Ignis enim ante eum, Psalmista praedicente, ardebit, et in circuitu ejus tempestas valida (Psal. xlix, 3): quia idem qui aliquando venit ut judicaretur occultus, tunc venit ut omnes judicaret manifestus. Congregatis ergo sanctis suis omnibus, ^d de caelo est descensus, juxta illud quod Isaias dicit: Ecce venit Dominus cum sanctis suis ad faciendum judicium (Isai. iii, 14). Tremendus igitur valde et pavendus adveniet in die ^e examinationis suae, quando cum angelis et archangelis, thronis et dominationibus, caeterisque virtutibus, caelis quoque ac terris ardentibus, cunctis in sui obsequii terrore commotis, visus fuerit in gloria majestatis.

CAPUT V.

Quod praesente cruce Christus ad judicium veniet, et quod eadem crux angelorum humeris, de caelo Christo descendente, portabitur.

Joannes Chrysostomus liquidissime hanc questionem ventilans, ita definiens dicit (Homilia prima de Cruce et Latrone): Videamus quomodo cum cruce sua veniet Christus, necessarium enim est hoc ipsum ostendere. Si dixerint, inquit, ^f Ecce in promptuariis est Christus, ecce in solitudine, nolite credere (Matth. xxiv, 26), de secunda praesentia gloriae suae dicens propter pseudo-christos, et propter falsos prophetas, ^g et propter Antichristum, ne quis errore praeventus in falsum incidat christum. Quoniam Christi Salvatoris adventum praevenerit Antichristus, ideo sollicite praecavendum est, ne quis pastorem quaerens, lupum inveniat. Ob hoc praedico tibi unde dignoscas veri Pastoris adventum. Hoc dedit signum: haec enim fuit voluntas ejus, ut primus adventus latenter fieret, et quaereret quod perierat; secundus vero adventus non ita, sed simpliciter ait: Quemadmodum, inquit, fulgur exiens ^h ab oriente apparet in occidente, ita erit adventus Filii hominis (Ibid., 27). ⁱ Subito omnibus apparebit, nec erit indigens quisquam interrogare, sive hic, sive illic est Christus. Quemadmodum enim fulgur cum emicuerit, non egemus interrogare si facta sit conuscatio; ita cum revelatio praesentiae

cuius effulserit, non indigebimus interrogare: ac venerit Christus. Sed quod quaeritur, si cum cruce veniet (nec enim praemisae expositionis oblitus sum), audi igitur subsequencia. Tunc, inquit, quando venturus est, sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum (Ibid., 29). Tanta enim erit etiam cunctis splendoris in Christo, ut etiam clarissima caeli luminaria abscondantur praefulгоре divini luminis. Tunc et stellae cadent, quando ^k apparuerit signum Filii hominis in caelo (Ibid., 29, 30). Considerasti quanta sit virtus ^l sanctae crucis? Sol obscurabitur, luna non dabit lumen suum: crux vero fulgebit, et obscuratis luminaribus caeli, dilapsisque sideribus, ^m sola radiabit, ut discas quoniam crux sole et luna praeclearior est, quorum splendorem divino illustrata splendore superabit. Et quemadmodum ingrediente rege in civitatem, exercitus ⁿ praecedit ferens signa et vexilla regalia, ^o et ambitus praeparationis armisonae annuntiat regis introitum; ita Domino descendente de caelis, praecedet exercitus angelorum atque archangelorum, qui signum illud triumphale crucis vexillum sublimibus humeris praeferentes, divinum regis caelestis ingressum terris tremantibus nuntiabunt. ^p Idem doctor post aliqua sic repetit: Sed quare crux apparebit tunc, et quam ob causam in ejus praelatu Dominus adveniet, ^q perspicuum est: ut agnoscant consilium iniquitatis suae, qui Dominum majestatis crucifixerunt. Per hoc enim signum impudens Judaeorum redarguitur ^r mendacium vel impietas. Et quoniam propter hoc ipsum habens crucem veniet, audi ipsum in Evangelio protestantem: Quia tunc plangent omnes tribus terrae (Matth. xxiv, 30), videntes accusatores suum ipsam crucem, et ipsa arguente cognoscent peccatum suum sero, et frustra fatebuntur impiam caecitatem. Quid autem miraris, si crucem asserens veniet, ubi et ipsa vulnera tunc ostendet? Quoniam videbunt, inquit, in quem compunxerunt (Joan. xii, 37).

CAPUT VI

De terrore visionis diaboli, cum sublatus fuerit, ut ad judicium adducatur.

Cum sublatus fuerit diabolus ut damnetur, multi electi, qui in corpore inveniendi sunt, Domino ad judicium veniente, metu concutiendi sunt, videntes tali sententia impium esse punitum. Quo terrore purgandi sunt, quia si quid eis ex corpore adhuc peccati remanserit, metu ipso quo diabolus damnari conspiciunt, purgabuntur. Hinc est quod ^s ait Job: Cum sublatus fuerit, timebunt angeli, et ^t territi

^a Plangent sc. L.

^b Ventis caeli, a summo caelorum. L.

^c Judicii sui. L.

^d Ad faciendum judicium de caelo. L.

^e Examiniis. L.

^f Ecce deest in D.

^g Et falsos prophetas, propter Antichristum, ne aliquis. L.

^h Ab aquilone. D.

ⁱ Subito enim. L.

^j An vere sit Christus. L.

^k Apparuit. D.

^l Signi, hoc est, crucis. L.

^m Melius Lipsiens. quam Duac., cuius haec lectio est: Sol non radiabit; quando crux sole et luna praeclearior est, etc.

ⁿ Antecedat praefrens. L.

^o Et ambitus praeparationis, armisque annuntiat. L.

^p Ratio perspicua est. L.

^q Mendacium deest in Lips.

^r Ait Dominus ad Job. L.

^s Exterriti. L.